

Μετατρέπεται η Ανατολική Μεσόγειος σε νέο μέτωπο του Ισραήλ απέναντι στην Τουρκία;

Al Jazeera

Οι περιφερειακοί ελιγμοί του Ισραήλ θα μπορούσαν να αποσταθεροποιήσουν περαιτέρω την Ανατολική Μεσόγειο και να διευρύνουν τις εντάσεις με την Τουρκία.

Ο Ισραηλινός πρωθυπουργός Μπενιαμίν Νετανιάχου (Κ), ο πρόεδρος της Κύπρου Νίκος Χριστοδουλίδης (Α) και ο πρωθυπουργός της Ελλάδας Κυριάκος Μητσοτάκης (Δ) σε κοινή συνέντευξη Τύπου μετά από τριμερή συνάντηση στην Ιερουσαλήμ, στις 22 Δεκεμβρίου 2025. (Φωτογραφία: ABIR SULTAN / POOL / AFP)

Του

Elis Gjevori

Δημοσιεύθηκε στις 9 Ιανουαρίου 2026

Δύο συναντήσεις, που πραγματοποιήθηκαν σχεδόν ταυτόχρονα προς τα τέλη Δεκεμβρίου, προσέφεραν μια εύγλωττη απεικόνιση των ανταγωνιστικών στρατηγικών οραμάτων που διαμορφώνουν πλέον την Ανατολική Μεσόγειο και τη Λεβαντίνη.

Στη Δαμασκό, οι επικεφαλής της τουρκικής διπλωματίας, άμυνας και υπηρεσιών πληροφοριών συναντήθηκαν με Σύρους αξιωματούχους στις 22 Δεκεμβρίου, καθώς η Άγκυρα συνέχιζε να δίνει προτεραιότητα στην εδραίωση της κρατικής εξουσίας και στη σταθεροποίηση της χώρας μετά την πτώση της κυβέρνησης του Μπασάρ αλ-Άσαντ στη Συρία.

Την ίδια ημέρα, το Ισραήλ φιλοξένησε την Ελλάδα και την Κύπρο για την πιο πρόσφατη σύνοδο του τριμερούς τους σχήματος. Δύο ημέρες πριν από τη

συνάντηση αυτή, το Ισραήλ εξαπέλυσε ακόμη μία αεροπορική επίθεση στη Συρία — μία από περισσότερες από 600 επιδρομές το 2025 — υπενθυμίζοντας στην Άγκυρα και τη Δαμασκό ότι είναι διατεθειμένο να διαταράξει την προσπάθεια ανάκαμψης της Συρίας από τον πόλεμο.

Αν και επισήμως παρουσιάζεται ως πλατφόρμα ενεργειακής συνεργασίας και περιφερειακής διασυνδεσιμότητας, η τριμερής ατζέντα Ισραήλ–Ελλάδας–Κύπρου έχει σταδιακά διευρυνθεί ώστε να περιλαμβάνει τον συντονισμό στον τομέα της ασφάλειας και τη στρατιωτική σύμπλευση, σηματοδοτώντας μια μετάβαση από τον οικονομικό ανταγωνισμό στη στρατηγική ανάλυση.

Για τον Τζεμ Γκιουντενίζ, απόστρατο ναύαρχο και έναν εκ των αρχιτεκτόνων του τουρκικού ναυτικού δόγματος της «Γαλάζιας Πατρίδας», το οποίο καλεί την Άγκυρα να διασφαλίσει τα συμφέροντά της στις γύρω θάλασσες — το Αιγαίο, την Ανατολική Μεσόγειο και τη Μαύρη Θάλασσα — η συνάντηση αυτή αποτέλεσε μια προσπάθεια «αποκλεισμού και περικύκλωσης της Τουρκίας».

Ο Γκιουντενίζ περιγράφει την προσέγγιση του Ισραήλ ως μια έμμεση στρατηγική ανάλυση που **δεν στοχεύει στη σύγκρουση, αλλά στη μεταβολή της συμπεριφοράς της Άγκυρας**. «Ο στόχος δεν είναι ο πόλεμος, αλλά η αλλαγή συμπεριφοράς — ο περιορισμός του στρατηγικού χώρου της Τουρκίας ώστε να οδηγηθεί σε υποχώρηση χωρίς σύγκρουση», δήλωσε στο Al Jazeera, προειδοποιώντας **να μην αντιμετωπίζεται αυτή η αντιπαράθεση ως απλή ενεργειακή ανταγωνιστικότητα**.

Χάρτης που δείχνει τα κράτη της Ανατολικής Μεσογείου: Τουρκία, Κύπρος, Ισραήλ και Ελλάδα [Al Jazeera] Για το Ισραήλ, το τριμερές σχήμα αντανακλά την ανησυχία του απέναντι στην προσέγγιση της Τουρκίας στη Συρία, η οποία δίνει προτεραιότητα στην εδαφική ακεραιότητα και την αποκατάσταση της κεντρικής κρατικής εξουσίας — ένα αποτέλεσμα που έρχεται σε αντίθεση με την ισραηλινή προτίμηση για ένα κατακερματισμένο περιφερειακό τοπίο ασφάλειας.

Η Ελλάδα και η Κύπρος, από την πλευρά τους, βλέπουν τη συνεργασία αυτή ως μέσο προώθησης διεκδικήσεων θαλάσσιων ζωνών και ενεργειακών διαδρόμων που θα περιθωριοποιούσαν τον ρόλο της Τουρκίας στην Ανατολική Μεσόγειο.

Σύμφωνα με τον Μουζαφέρ Σενέλ, επισκέπτη ερευνητή Ευρωπαϊκών Σπουδών στο Πανεπιστήμιο Μαρμαρά, **η ασφάλεια και η στρατιωτική συνεργασία αποτελούν πλέον κεντρικό πυλώνα της τριμερούς ατζέντας.**

«Και οι τρεις δρώντες έχουν επιδιώξει να δημιουργήσουν τετελεσμένα μέσω μονομερών πρωτοβουλιών στην περιοχή απέναντι σε αυτό που από κοινού αντιλαμβάνονται ως κοινό αντίπαλο: την Τουρκία», δήλωσε ο Σενέλ στο Al Jazeera, αναφερόμενος σε πιθανές ρυθμίσεις ασφάλειας και ενέργειας μεταξύ των τριών χωρών που θα μπορούσαν να απειλήσουν τα συμφέροντα της Άγκυρας.

Το ισραηλινό στοίχημα

Η απόφαση να πραγματοποιηθεί η τριμερής συνάντηση στο Ισραήλ δεν ήταν τυχαία. Αντανακλούσε τη συρρίκνωση του διπλωματικού χώρου που διαθέτει πλέον η ισραηλινή ηγεσία, καθώς ο γενοκτονικός πόλεμος στη Γάζα βαθαίνει τη διεθνή απομόνωση του Ισραήλ.

Με τον πρωθυπουργό Μπενιαμίν Νετανιάχου να αντιμετωπίζει ένταλμα σύλληψης από το Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο (ΔΠΔ) για εγκλήματα πολέμου και εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας, η δυνατότητά του να ταξιδεύει στο εξωτερικό έχει περιοριστεί σημαντικά, ιδίως προς χώρες που είναι συμβαλλόμενα μέρη του Δικαστηρίου, όπως η Ελλάδα και η Κύπρος.

Η ελληνική κυβέρνηση, παρότι δεν έχει απορρίψει το ένταλμα του ΔΠΔ κατά του Νετανιάχου — το οποίο περιλαμβάνει και ένταλμα κατά του πρώην υπουργού Άμυνας του Ισραήλ, Γιοάβ Γκάλαντ — έχει δηλώσει ότι «αυτές οι αποφάσεις δεν βοηθούν». Η Κύπρος έχει επίσης επισημάνει ότι τα εντάλματα του ΔΠΔ είναι δεσμευτικά. Καμία από τις δύο χώρες δεν έχει δηλώσει δημόσια ότι δεν θα τα εκτελέσει.

Η φιλοξενία, επομένως, των ηγετών της Ελλάδας και της Κύπρου στο Ισραήλ δεν αποτέλεσε απλώς μια πρακτική επιλογή, αλλά σύμπτωμα του τρόπου με τον οποίο οι νομικές και διπλωματικές πιέσεις αναδιαμορφώνουν τη στρατηγική του Ισραήλ, ωθώντας το προς συμμαχίες με επίκεντρο την ασφάλεια.

Παράλληλα, η συνάντηση λειτούργησε και ως μέσο αναπλαισίωσης της Τουρκίας ως «περιφερειακού προβλήματος», μέσω συγκαλυμμένων οθωμανικών αναφορών και αφηγημάτων περί επεκτατικών φιλοδοξιών, με στόχο τη διάβρωση των τουρκικών συμφερόντων στην Ανατολική Μεσόγειο.

Στεκόμενος δίπλα στον Έλληνα πρωθυπουργό Κυριάκο Μητσοτάκη και τον πρόεδρο της Κυπριακής Δημοκρατίας Νίκο Χριστοδουλίδη, ο Νετανιάχου — διαχρονικός υποστηρικτής της ιδέας του «Μεγάλου Ισραήλ» — προειδοποίησε ότι «όσοι φαντασιώνονται πως μπορούν να επανιδρύσουν τις αυτοκρατορίες τους και την κυριαρχία τους πάνω στα εδάφη μας» θα πρέπει «να το ξεχάσουν», μια δήλωση που ερμηνεύθηκε ευρέως ως έμμεση αναφορά στην Τουρκία.

Ως χερσαίο και θαλάσσιο κράτος-χερσόνησος, η Τουρκία διαθέτει περισσότερα από 8.300 χιλιόμετρα ακτογραμμής. Η Ελλάδα υποστηρίζει ότι τα νησιά του Αιγαίου — πολλά εκ των οποίων βρίσκονται ελάχιστα μίλια από τις τουρκικές ακτές — παράγουν δικές τους Αποκλειστικές Οικονομικές Ζώνες (ΑΟΖ), επεκτείνοντας τις θαλάσσιες διεκδικήσεις έως και τα 200 ναυτικά μίλια (περίπου 370 χιλιόμετρα).

(Al Jazeera)

Η Άγκυρα απορρίπτει αυτή τη θέση, υποστηρίζοντας ότι τα νησιά δεν μπορούν να παράγουν πλήρεις ΑΟΖ και ότι τα θαλάσσια όρια θα πρέπει να χαράσσονται με βάση τις ηπειρωτικές ακτές.

Η Κύπρος αποτελεί ένα ακόμη σημείο ανάφλεξης. Μετά το πραξικόπημα των Ελληνοκυπρίων το 1974, η Τουρκία παρενέβη ως εγγυήτρια δύναμη, οδηγώντας στη διχοτόμηση του νησιού. Η Τουρκία είναι η μόνη χώρα που αναγνωρίζει την Τουρκική Δημοκρατία της Βόρειας Κύπρου. Το 2004, το βόρειο τμήμα στήριξε σχέδιο επανένωσης των Ηνωμένων Εθνών, όμως ο ελληνοκυπριακά διοικούμενος νότος το απέρριψε, αφήνοντας τη σύγκρουση άλυτη.

Στην Ανατολική Μεσόγειο, αυτά τα περιφερειακά «ρήγματα» έχουν δώσει στο Ισραήλ την ευκαιρία να παρεμβληθεί και να οξύνει περαιτέρω τις εντάσεις.

Η Ελλάδα, ιδίως, έχει επιδιώξει να αξιοποιήσει τους στενούς δεσμούς του Ισραήλ με την Ουάσινγκτον, προκειμένου να εξασφαλίσει διπλωματική στήριξη σε μακροχρόνιες διαφορές για τα θαλάσσια σύνορα.

«Η Ελλάδα επιδιώκει να εμπλέξει τις ΗΠΑ μέσω του Ισραήλ, ώστε να εξασφαλίσει διπλωματική υποστήριξη για την επίλυση των ζητημάτων θαλάσσιων ορίων στην Ανατολική Μεσόγειο», δήλωσε ο Σενέλ. Οι διαφορές αυτές —που αφορούν και δικαιώματα έρευνας υδρογονανθράκων τα οποία

διεκδικεί επίσης η Τουρκία— τροφοδοτούν εδώ και χρόνια τις περιφερειακές εντάσεις και πλέον εντάσσονται σε μια ευρύτερη προσπάθεια περιορισμού του στρατηγικού περιθωρίου ελιγμών της Άγκυρας.

Παρότι δεν έχει υπογραφεί επίσημη συμφωνία συλλογικής άμυνας, η υψηλού επιπέδου συνεργασία μεταξύ των τριών κρατών κινείται πέρα από τον περιστασιακό συντονισμό προς ένα πιο θεσμοθετημένο πλαίσιο ασφάλειας. Η ένταξη των Ηνωμένων Πολιτειών ως «ομοϊδεάτη εταίρου» στο λεγόμενο σχήμα 3+1, όπως σημείωσε ο Σενέλ, «μεταφέρει ξεκάθαρα ένα στρατηγικό μήνυμα που απευθύνεται στην Τουρκία».

Αν και ο τριμερής μηχανισμός δεν φτάνει στο επίπεδο μιας επίσημης στρατιωτικής συμμαχίας, η πορεία του δείχνει προς βαθύτερη συνεργασία στους τομείς της ασφάλειας και της άμυνας, ενισχύοντας την αντίληψη της Άγκυρας περί διαμόρφωσης ενός άξονα ανάσχεσης στην Ανατολική Μεσόγειο.

Αναδυόμενος αντιτουρκικός άξονας

Οι σχέσεις Ελλάδας, Κύπρου και Ισραήλ δεν έχουν ανακοπεί από τον γενοκτονικό πόλεμο του Ισραήλ στη Γάζα, ο οποίος ξεκίνησε τον Οκτώβριο του 2023.

Σε αντίθεση με αρκετά άλλα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που έχουν χαρακτηρίσει την ισραηλινή εκστρατεία στη Γάζα ως γενοκτονία ή εθνοκάθαρση και έχουν ζητήσει κυρώσεις για παραβιάσεις του διεθνούς δικαίου, η Ελλάδα και η Κύπρος παρέμειναν σε μεγάλο βαθμό σιωπηλές, ενώ παράλληλα διεύρυναν τη συνεργασία τους με το Ισραήλ.

«Στο παρόν πλαίσιο, όπου οι Ελληνοκύπριοι αναλαμβάνουν την προεδρία του Συμβουλίου της ΕΕ και την ώρα που η Ένωση αγνοεί τη γεωστρατηγική θέση και σημασία της Τουρκίας, η εξεύρεση διπλωματικών δρόμων για την αποκλιμάκωση των εντάσεων είναι εξαιρετικά δύσκολη», δήλωσε η Ζεϊνέπ Αλεμντάρ, διευθύντρια του προγράμματος εξωτερικής πολιτικής στο Κέντρο Μελετών Οικονομίας και Εξωτερικής Πολιτικής στην Κωνσταντινούπολη.

«Αξιωματούχοι της ΕΕ δεν κατανοούν τα αμοιβαία οφέλη από τη συμπερίληψη της Τουρκίας στους ενεργειακούς και αμυντικούς σχεδιασμούς της περιοχής», ανέφερε η Αλεμντάρ στο Al Jazeera.

Τον Δεκέμβριο, Έλληνες βουλευτές ενέκριναν την αγορά 36 συστημάτων πυραυλικού πυροβολικού PULS από το Ισραήλ, έναντι περίπου 760 εκατομμυρίων δολαρίων.

Οι δύο χώρες προχωρούν επίσης προς μια μείζονα αμυντική συμφωνία, εκτιμώμενης αξίας 3,5 δισ. δολαρίων, στο πλαίσιο της οποίας ισραηλινές αμυντικές εταιρείες θα κατασκευάσουν για την Ελλάδα ένα πολυεπίπεδο σύστημα αντιαεροπορικής άμυνας.

Τον Σεπτέμβριο του 2025, η Κύπρος παρέλαβε επίσης ισραηλινής κατασκευής αντιαεροπορικό σύστημα, κόστους δεκάδων εκατομμυρίων δολαρίων, ενώ αναμένονται και περαιτέρω παραδόσεις.

«Η Τουρκία σίγουρα θα επιχειρήσει να αποδυναμώσει αυτή τη συμμαχία μέσω της διπλωματίας με τους συμμάχους της στη Μέση Ανατολή, ωστόσο η αποσταθεροποιητική δράση του Ισραήλ θα συνεχιστεί. Τα αντικρουόμενα συμφέροντα του Ισραήλ και της Τουρκίας στην περιοχή θα οδηγήσουν σε περισσότερες αντιπαραθέσεις», σημείωσε η Αλεμντάρ.

Ο πρόεδρος της Τουρκίας Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν δήλωσε ότι η Τουρκία «δεν θα επιτρέψει παραβιάσεις των δικαιωμάτων της στο Αιγαίο και τη Μεσόγειο», χωρίς να κατονομάσει τις τρεις χώρες ή να αναφερθεί ευθέως στη συνάντησή τους.

Ο υποναύαρχος Ζεκί Ακτούρκ, σύμβουλος Τύπου και δημοσίων σχέσεων και εκπρόσωπος του τουρκικού Υπουργείου Άμυνας, επιχείρησε να υποβαθμίσει τη σημασία της τριμερούς συνάντησης, σημειώνοντας ότι «δεν συνιστά στρατιωτική απειλή για την Τουρκία».

Η Τουρκία, από την πλευρά της, έχει δρομολογήσει το μεγαλύτερο ναυτικό εξοπλιστικό πρόγραμμα στην ιστορία της, με εκτιμώμενο κόστος περίπου 8 δισ. δολάρια και 31 πλοία να βρίσκονται υπό ναυπήγηση μόνο το 2025, με στόχο την υπεράσπιση των συμφερόντων της στην Ανατολική Μεσόγειο.

Η διαδικασία αυτή υπαγορεύτηκε σε μεγάλο βαθμό από τις ελληνοτουρκικές αντιπαραθέσεις που χρονολογούνται από το 2020, όταν οι δύο πλευρές χρησιμοποίησαν ναυτικά μέσα για να διεκδικήσουν αντικρουόμενες οικονομικές ζώνες και όταν η Άγκυρα συνειδητοποίησε ότι όφειλε να επενδύσει περισσότερο στο ναυτικό της για να αποφύγει τον στρατηγικό της παραγκωνισμό στην Ανατολική Μεσόγειο.

Η περιφερειακή προσέγγιση της Τουρκίας

Αναλυτές προειδοποιούν επίσης ότι η μετρημένη αντίδραση της Τουρκίας στην τριμερή συνάντηση ενδέχεται να υποτιμά ένα ευρύτερο μοτίβο ισραηλινών προκλήσεων σε πολλαπλά θέατρα.

Από τη Συρία έως την Ανατολική Μεσόγειο — και πιο πρόσφατα τη Σομαλία, μετά την αναγνώριση από το Ισραήλ της αποσχισθείσας περιοχής της Σομαλιλάνδης — το Ισραήλ έχει επιδείξει προθυμία να εκμεταλλεύεται πολιτικές ρωγμές με τρόπους που υπονομεύουν τη συγκρότηση και εδραίωση κρατικής εξουσίας.

Στη Συρία, αυτή η προσέγγιση είναι ιδιαίτερα εμφανής και τροφοδοτεί άμεσα την ισραηλινή πολιτική στην Ανατολική Μεσόγειο. Ο ισραηλινός βομβαρδισμός του προεδρικού μεγάρου και του Υπουργείου Άμυνας στη Δαμασκό τον Ιούλιο του περασμένου έτους θεωρήθηκε ευρέως ως προσπάθεια αποδυνάμωσης της συριακής κυβέρνησης σε μια περίοδο αναζωπύρωσης της διπλωματικής κινητικότητας.

Ο Τούρκος υπουργός Εξωτερικών Χακάν Φιντάν προειδοποίησε τον Δεκέμβριο ότι οι κουρδικές Συριακές Δημοκρατικές Δυνάμεις (SDF) βρίσκονται «σε συντονισμό με το Ισραήλ» με στόχο την παρεμπόδιση της σταθεροποίησης της Συρίας.

Πρόσφατη έρευνα του Al Jazeera Arabic εξασφάλισε ώρες διαρροών ηχητικών καταγραφών ανώτερων στρατιωτικών αξιωματικών του καθεστώτος του ανατραπέντος ηγέτη Άσαντ, στις οποίες συζητούνταν σχέδια αποσταθεροποίησης της Συρίας και υποδηλωνόταν συντονισμός με το Ισραήλ.

Συνολικά, οι ισραηλινές ενέργειες στη Συρία αρχίζουν ολοένα και περισσότερο να μοιάζουν με ένα πρότυπο έμμεσης πίεσης — όχι με στόχο την άμεση αντιπαράθεση με την Τουρκία, αλλά τον περιορισμό της επιρροής της Άγκυρας μέσω της παγίωσης της αστάθειας κατά μήκος του νότιου μετώπου της.

8:52 Η Τουρκία και η Σομαλία καταδικάζουν την αναγνώριση της αποσχισθείσας Σομαλιλάνδης από το Ισραήλ
Επιδιώκοντας να φθείρει σταδιακά την Τουρκία στη Συρία, ενώ παράλληλα προωθεί τη ναυτική της στρατηγική στην Ανατολική Μεσόγειο, «το αποτέλεσμα είναι ένα μοντέλο διπλής πίεσης που εξαντλεί και αποπροσανατολίζει την Τουρκία, μετατρέποντας κάθε της κίνηση σε εν δυνάμει κρίση και διαβρώνοντας σταθερά την πρωτοβουλία της», δήλωσε ο απόστρατος Τούρκος ναύαρχος Τζεμ Γκιουρντενίζ.

Η ισραηλινή αναγνώριση της Σομαλιλάνδης πιθανότατα ενισχύει τις ανησυχίες της Άγκυρας ότι το Ισραήλ είναι διατεθειμένο να νομιμοποιεί αποσχισθείσες παράκτιες οντότητες, όταν αυτό υπονομεύει προσπάθειες σταθεροποίησης που ευθυγραμμίζονται με τα τουρκικά ναυτικά συμφέροντα.

Η προσέγγιση αυτή βρίσκει στήριξη και στο ιδεολογικό οικοσύστημα του Ισραήλ. Ο δεξιός πολιτικός θεωρητικός Γιοράμ Χαζόνι, στενός σύμμαχος του Νετανιάχου, έχει υποστηρίξει ανοιχτά τον κατακερματισμό περιφερειακών κρατών όπως το Ιράκ και η Συρία σε μικρότερες οντότητες οργανωμένες κατά θρησκευτικές ή κοινοτικές γραμμές — ένα όραμα που ευθυγραμμίζεται με πολιτικές οι οποίες προκρίνουν τη διαίρεση αντί της ενοποίησης.

«Η Τουρκία θα πρέπει να σταματήσει να αντιμετωπίζει αυτή την κατάσταση ως αποσπασματική τριβή και να τη δει ως μια συνειδητή προσπάθεια του Ισραήλ να διαμορφώσει τη μετα-ασαντική τάξη στη Συρία, ενώ ταυτόχρονα σφίγγει έναν μεσογειακό άξονα που παραμερίζει την Άγκυρα», δήλωσε στο Al Jazeera ο Αντρέας Κριγκ, αναπληρωτής καθηγητής σπουδών ασφάλειας στο King's College London.

«Η απάντηση πρέπει να είναι πρακτική, καταναγκαστική με την πολιτική έννοια, και προσανατολισμένη στα αποτελέσματα, όχι στον συμβολισμό», πρόσθεσε.

Χιλιάδες διαδηλωτές στην Κωνσταντινούπολη διαμαρτυρήθηκαν για τη γενοκτονία του Ισραήλ στη Γάζα και την ανθρωπιστική κρίση

Η Τουρκία διαθέτει ιστορικό προληπτικής δράσης όταν θεωρεί ότι διακυβεύονται τα εθνικά της συμφέροντα. Στη Λιβύη, η στρατιωτική στήριξη της Άγκυρας προς τη διεθνώς αναγνωρισμένη κυβέρνηση το 2020 απέτρεψε την κατάρρευσή της. Αντίστοιχα, η υποστήριξη της Τουρκίας προς το Αζερμπαϊτζάν στον πόλεμο με την Αρμενία συνέβαλε στην ανατροπή των συσχετισμών ισχύος, επιτρέποντας στο Μπακού να ανακαταλάβει εδάφη που κατείχαν αρμενικές δυνάμεις.

Οι ισραηλινές απειλές αποσταθεροποίησης στη Συρία, τη Σομαλία και την Υεμένη θα μπορούσαν να προσφέρουν στην Άγκυρα ένα άνοιγμα προς χώρες με τις οποίες είχε τα προηγούμενα χρόνια τεταμένες σχέσεις —σχέσεις που έκτοτε έχουν βελτιωθεί— κυρίως τη Σαουδική Αραβία και την Αίγυπτο. Οι χώρες αυτές αισθάνονται ολοένα και περισσότερο ότι απειλούνται επίσης από την ισραηλινή επιρροή στην περιοχή και πρόσφατα καταδίκασαν την αναγνώριση της Σομαλιλάνδης από το Ισραήλ.

Η Άγκυρα δεν θα πρέπει μόνο να διευρύνει τις σχέσεις της με τέτοια κομβικά αραβικά κράτη, ανέφερε ο Κριγκ, αλλά και να λάβει πρακτικά μέτρα που θα καθιστούν «εναλλακτικά σχήματα εμπορικά και στρατηγικά ελκυστικά».

«Η Τουρκία δεν θα διαλύσει αυτόν τον [ανατολικομεσογειακό] άξονα με ρητορική», πρόσθεσε.

«Η Άγκυρα θα πρέπει να αποκαλύψει και να διαταράξει τις ισραηλινές επιχειρήσεις επιρροής, αντί να επιχειρηματολογεί για τα κίνητρα», προειδοποίησε, προσθέτοντας ότι «το ζητούμενο είναι να καταστεί πολιτικά κοστοβόρο για το Ισραήλ να εμφανίζεται ως παράγοντας σταθερότητας, ενώ στην πράξη λειτουργεί ως προστάτης αποσχιστικών δομών».

«Ο στρατηγικός κίνδυνος για την Τουρκία είναι ο σταδιασμός· ο στόχος της [Άγκυρας] θα πρέπει να είναι σαφής: να αποτρέψει τη δημιουργία ενός μόνιμου ισραηλινού θύλακα ασφάλειας στη νότια Συρία και να αποτρέψει τη διαμόρφωση μιας τάξης στην Ανατολική Μεσόγειο που θα εγκλωβίζει την Τουρκία», κατέληξε ο Κριγκ.

[Al Jazeera](#)